

PRIJEDLOG PLANA REVITALIZACIJE LJETNIKOVCA GUČETIĆ KAO DRUŠTVENO - KULTURNOG CENTRA I MEMORIJALNOG CENTRA RUĐER BOŠKOVIĆ

**PRIJEDLOG PLANA REVITALIZACIJE LJETNIKOVCA GUČETIĆ
KAO DRUŠTVENO-KULTURNOG CENTRA RIJEKE DUBROVAČKE
I MEMORIJALNOG CENTRA RUĐER BOŠKOVIĆ**

**GRAD DUBROVNIK
I
DUBROVAČKA RAZVOJNA AGENCIJA DURA d. o. o.**

IMPRESUM

Izdavač

Grad Dubrovnik i Dubrovačka razvojna agencija DURA d.o.o.

Lektura

Lucijana Pendo
Matilda Perković

Tisak

Serragli d.o.o.

Dubrovnik, travanj 2018.

Naklada

30 primjeraka

Publikacija je u elektroničkom izdanju dostupna na www.dura.hr

Ova publikacija financirana je sredstvima Europske unije.

European Union
European Regional Development Fund
URBACT

PRIJEDLOG PLANA REVITALIZACIJE LJETNIKOVCA GUČETIĆ KAO DRUŠTVENO-KULTURNOG CENTRA RIJEKE DUBROVAČKE I MEMORIJALNOG CENTRA RUĐER BOŠKOVIĆ

-zajednica budućnosti-

SADRŽAJ

1. Uvod	
1.1 Opće informacije	5
1.2 Ispitivanje društvenih i kulturnih potreba stanovnika Rijeke dubrovačke	7
2. Razrada plana revitalizacije ljetnikovca Gučetić	10
2.1 Analiza problema	11
2.2 SWOT analiza	14
2.3 Misija	15
2.4 Vizija	15
2.5 Ciljevi	15
3. Prijedlog plana aktivnosti	16
3.1 Skica sadržaja za prostor i program	17
3.2 Potencijalna publika	19
4. Primjeri slične prakse	19
4.1 Strani primjeri prakse	19
4.2 Domaći primjeri prakse	23
5. Prijedlog kriterija za tip aktivnosti koje doprinose razvoju DKC-a	25
6. Prijedlog strukture upravljanja DKC-om u ljetnikovcu Gučetić	26

1. UVOD

1.1 OPĆE INFORMACIJE

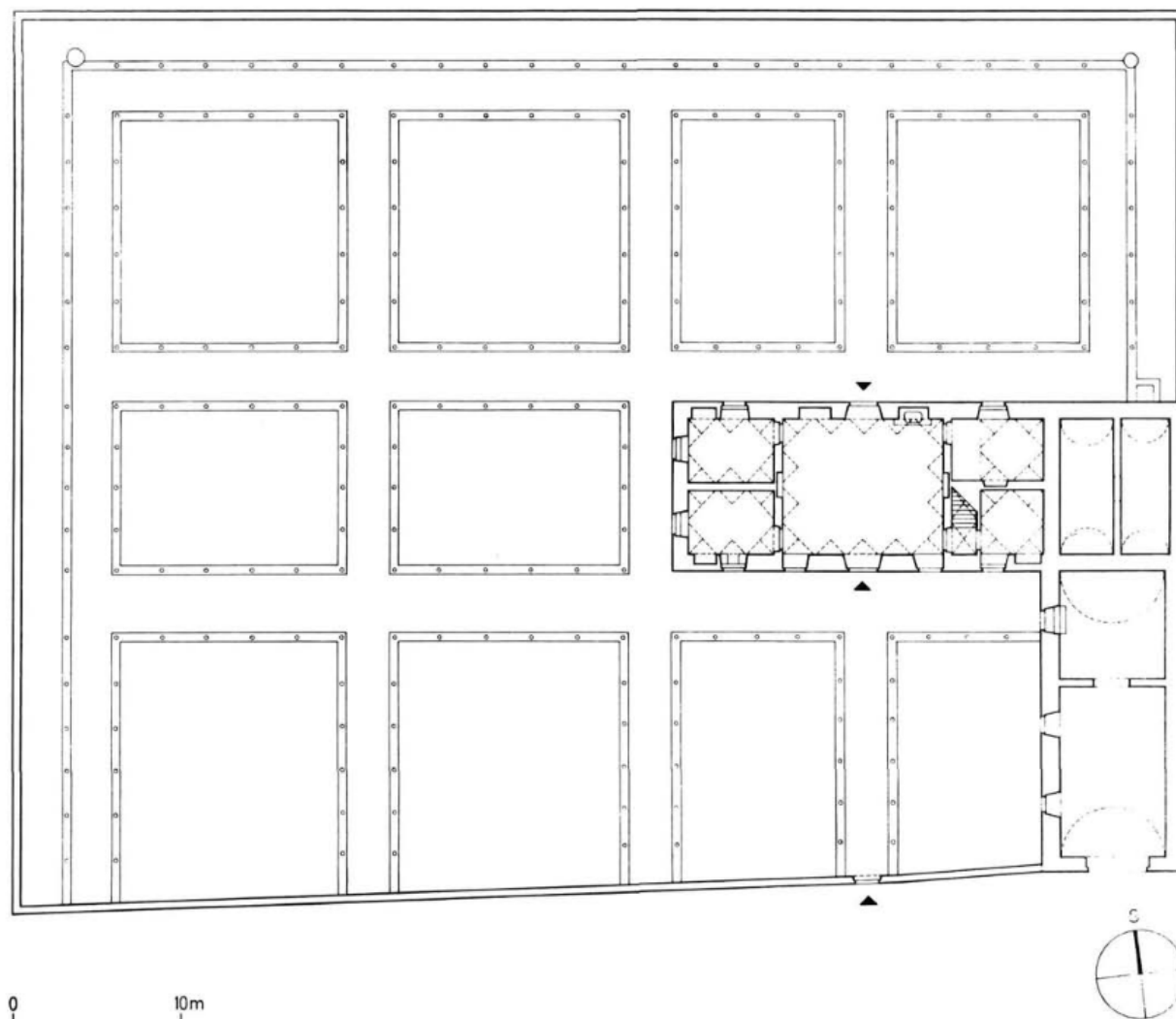
Ljetnikovac Klementa Gučetića u Mokošici najveći je i najreprezentativniji sačuvani kompleks ladanjske arhitekture Rijeke dubrovačke XVI. stoljeća te spada u najljepša ostvarenja renesansne ladanjske arhitekture. Površina kompleksa ljetnikovca je cca 3850 m² od čega je površina pod objektom cca 460 m², a bruto razvijena površina građevina cca 900 m². Od 1948. ljetnikovac je bez krova i u ruševnom stanju, međutim, do danas je sačuvao izvornu tlocrtnu dispoziciju stambene kuće, gospodarskog krila, čak i vrtnih površina.

Ljetnikovac Klementa Gučetića nalazi se na sjevernoj strani Rijeke dubrovačke (Obuljeno). Ladanjsku cjelinu tvore: sama zgrada ljetnikovca, uz nju terasa nad dvostrukom cisternom i okomito na terasu postavljen orsan. Građevinski dijelovi sklopa, poredani u obliku slova L, okruženi su vrtom s tri strane. Unutrašnjost prostora sačinjava dvorana na katu izuzetne visine, osvijetljena s dva reda prozora na pročelju; visini dvorane odgovaraju dvije etaže bočnih prostorija. Na pročelju su otvori poredani u tri horizontalne zone. Prizemlje je od kata odijeljeno profiliranim vijencem. Reprezentativni kat naglašen je s dva reda prozora. Iznad svakoga većeg pravokutnog s prekinutim trokutnim zabatom po jedan je manji, četvrtasti prozor. Na slobodnoj bočnoj fasadi jednaki su prozori sa zabatom, dok se na začelju nalazi velika gotička trifora između dvije monofore. Sav kameni namještaj ima izrazito renesansna obilježja.

Vrt Gučetićeve ljetnikovca ograđen je visokim zidom. Prostor unutar zida razdijeljen je stazama na velike pravokutne likove. Njihove su dimenzije usklađene s osnovnim mjerama same zgrade. Pravilan raspored ortogonalne mreže šetnica sa stuporedom, koji je nekad nosio odrine, rasprostire se s tri strane ljetnikovca tvoreći tako jedan od najljepših i najvećih renesansnih vrtova kod nas.

Zemljište na kojem je podignut ljetnikovac pripadalo je crkvi sv. Vlaha u Dubrovniku. Izgradnja novoga ljetnikovca otpočinje 1575. Gradnja zgrada koje tvore ovaj ladanjski sklop bit će okončana 1581., a uređenje vrta 1582.

Po narudžbi Zavoda za obnovu Dubrovnika Hrvatski restauratorski zavod izradio je 1991. projekt sanacije i obnove ljetnikovca Lazarević-Gučetić na osnovi prethodno napravljenog konzervatorskog elaborata Centra za povijesne znanosti i Zavoda za restauriranje umjetnina iz 1988.

Tlocrt vrta i ljetnikovca u zoni prizemlja (rekonstrukcija)
Ground plan of garden and ground floor of the summer house

Nakon čišćenja ljetnikovca od građevinskog otpada i raslinja, tijekom 2015., započeta je izrada elaborata arhitektonske snimke postojećeg stanja cijelog kompleksa, izrada konzervatorskog elaborata i vrtne studije. Izrađen je elaborat *Arhitektonske snimke postojećeg stanja ljetnikovca Klementa Gučetića u Rijeci dubrovačkoj* kao i konzervatorski elaborat za rekonstrukciju ljetnikovca. Konzervatorski elaborat je predan na suglasnost Konzervatorskom odjelu u Dubrovniku. Dopunjena vrtne studija za ljetnikovac prihvaćena je od Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

Ljetnikovac Gučetić je u 100%-tnom vlasništvu Grada Dubrovnika, a odlukom Grada Dubrovnika javno-društvena namjena ljetnikovca manifestirat će se u formi društveno-kulturnog centra (DKC) i memorijalnog centra Ruđera Boškovića. Planirana sadržajna revitalizacija ljetnikovca Gučetić započela je ispitivanjem potreba okolnog stanovništva za različitim društvenim i kulturnim sadržajima.

European Union
Sustavni Regionalni Instrumenti

★ URBACT

1.2 ISPITIVANJE DRUŠTVENIH I KULTURNIH POTREBA STANOVNIKA RIJEKE DUBROVAČKE

Rezultati ispitivanja koja su provedena na području Rijeke dubrovačke u razdoblju od 2015. do 2017. u svrhu detektiranja društvenih i kulturnih potreba stanovništva Rijeke dubrovačke i analiza postojećih aktivnosti pokazali su da postoji potreba za društveno-kulturnim sadržajem te su se jasno ocrtao okviru potencijalnih aktivnosti.

Ispitivanjem su obuhvaćeni stanovnici Rijeke dubrovačke, učenici OŠ Mokošica i dječji vrtići te odgojno-obrazovni stručnjaci koji rade na tom području, aktivne organizacije civilnoga društva i njihovi članovi. Ispitivanje potreba provelo se na različite načine:

1. provođenjem anketa za školsku djecu i njihove roditelje na temu poželjnih društvenih i kulturnih sadržaja na području Rijeke dubrovačke (234)
2. objavom javnog poziva za dostavu prijedloga sadržaja za ljetnikovac Gučetić, objavljenog putem društvene mreže (6 prijedloga)
3. intervjuiranjem stanovnika/prolaznika na temu sadržaja i funkcioniranja DKC-a (23)
4. provođenjem anketa tijekom događanja u prostoru ljetnikovca o sudjelovanju u donošenju odluka u DKC-u (82)
5. intervjuiranjem aktera društvenog i kulturnog sektora koji djeluju na području Rijeke dubrovačke o postojećim i potencijalnim programima organizacija (10)
6. aktivnom komunikacijom na društvenoj mreži (101 *follower*)

Iz navedene komunikacije s relevantnim dionicima može se zaključiti kako je ideja ljetnikovca Gučetić kao društveno-kulturnog centra Rijeke dubrovačke izravno dotakla **456 ljudi**.

Ispitanici su izrazili visoku razinu interesa za ideju **ljetnog kina kao dijela stalno ponuđenog sadržaja budućeg društveno-kulturnog centra** uz ostale poželjne sadržaje:

1. *café-bar* kao čitaonicu/knjiški klub i sl.
2. prostor za različite edukativne i kreativne radionice te predavanja
3. javni vrt (*urban gardening*)
4. rekreativne aktivnosti
5. muzejski postav
6. tematske večeri
7. kazališne i glazbene izvedbe

Paralelno s ispitivanjem započeo je i proces donošenja Prijedloga plana revitalizacije s prvim sastankom **radne skupine (URBACT LOCAL GROUP - ULG)** 23. rujna 2016. i trajao 1,5 godinu do posljednjeg sastanka 27. ožujka

2018. (ukupno 12 sastanaka). Teme sastanaka su bile sljedeće:

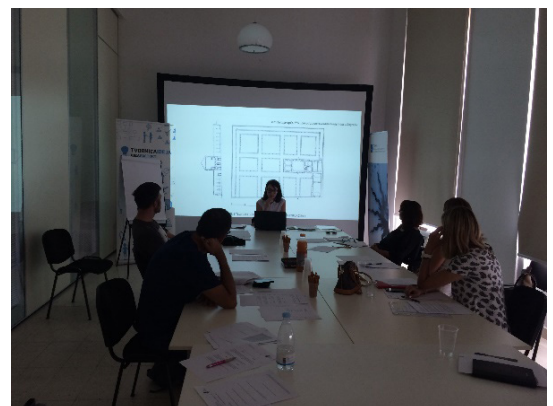
1. *Community-cultural development* koncept i participativno upravljanje u kulturi (odrednice participativnog upravljanja, primjeri dobre prakse i lokalna primjena)
2. Definiranje problemskog stabla
3. SWOT analiza
4. Dogovor oko međunarodnih partnerskih sastanaka u okviru projekta i osvrt na njih
5. Sastanci kao „susreti s građanima“ (2) (lokacije: Nova Mokošica i ljetnikovac Gučetić) – upoznavanje građana s idejom revitalizacije i daljnje ispitivanje njihovih potreba
6. Radionica definiranja rješenja za identificirane probleme i razrada aktivnosti prema strateškim ciljevima
7. Definiranje slogana (**-zajednica budućnosti-**) za budući DKC i vježba simulacije dijaloga o projektu s različitim akterima
8. Međunarodni partnerski sastanak u Dubrovniku na temu alternativnog financiranja
9. Institucionalne mogućnosti održavanja „života“ u Gučetiću do infrastrukturne obnove
10. Dogovor oko programa *Ljeto 2017.* u Gučetiću

ČLANOVI RADNE SKUPINE (ULG):

1. Ana Hilje, pročelnica UO za kulturu i baštinu
2. Jelena Lončarić, pročelnica UO za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša
3. Tonči Daničić, UO za kulturu i baštinu
4. Marija Skočko, UO za kulturu i baštinu
5. Branka Vukić, pročelnica UO za gospodarenje nekretninama (do kraja 2017.)
6. Sanja Sentić, UO za gospodarenje gradskom imovinom
7. Marko Grgurević, UO za obrazovanje, sport, socijalnu skrb i civilno društvo
8. Kristijan Pavlović, udruga SUK Komolac
9. Marijo Pavlović, udruga SUK Komolac
10. Srđana Cvijetić, udruga Art radionica Lazareti
11. Katarina Palinić, Dubrovačke knjižnice Dubrovnik
12. Željko Ivanković, KUD Sv. Juraj Osojnik
13. Lile Vukotić, KUD Sv. Juraj Osojnik
14. Davor Bušnja, dipl. ing. arh., Placa - kolektiv za istraživanje o prostoru
15. Ružica Marinković, OŠ Mokošica
16. Jadranka Šimunović, udruga Eko centar Zeleno Sunce
17. Lucija Pušić, dipl. ing. arh., građanka
18. Diana Brkić, Dječji vrtić *Pčelica*
19. Daniela A. Jelinčić, vanjska evaluatorica

★URBACT

2. RAZRADA PLANA REVITALIZACIJE LJETNIKOVCA GUČETIĆ

Pozivajući se na rezultate proučavanja stručne zajednice, u suvremenom diskursu kulturne politike zagovaraju se modeli društveno-kulturnih centara. Ti rezultati pokazuju kako takvi centri odgovaraju na transdisciplinarne i transsektorske kulturne potrebe organizacija civilnog društva (OCD) te zajednice. Društveno-kulturni centri koji uključuju polivalentne društveno-kulturne aktivnosti te otvorenost prema zajednici u kojoj i za koju djeluju, osim što osiguravaju pristup aktivnostima u području kulture i umjetnosti, oni su i prostori u kojima se ostvaruje socijalna integracija te mogu postati ključna poluga društvenog poduzetništva i prostori neformalnih edukacijskih programa cjeloživotnog obrazovanja.

Društveno-kulturni centri temeljeni na javno-civilnim partnerstvima omogućavaju i objedinjavaju:

- a) transverzalno povezivanje različitih aktera kulture, civilnog društva i lokalne zajednice,
- b) međusektorsko povezivanje OCD-a s lokalnim vlastima te
- c) javnu, otvorenu, integraciju različitih društvenih skupina

Iako su procesi usmjereni uspostavljanju društveno-kulturnih centara kroz razne oblike javno-civilnih partnerstava u tijeku, ti oblici još uvijek nisu dovoljno razvijeni, a postojeća infrastruktura ne zadovoljava lokalne potrebe na adekvatan način. Razina razvijenosti i opremljenosti prostora za kulturno i društveno djelovanje OCD-a, kao i za neformalno okupljanje građana neujednačena je u različitim dijelovima Hrvatske, a u mnogim sredinama takvi prostori nedostaju¹.

Realizacija ljetnikovca Gučetić kao društveno-kulturnog centra i memorijalnog centra Ruđera Boškovića nadovezuje se na dokumente europskih, nacionalnih i lokalnih kulturnih politika. Na europskoj razini to su dokumenti:

- Okvirna konvencija Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo (2005.) koja naglašava podjelu odgovornosti upravljanja kulturnom baštinom
- UNESCO-ova Konvencija o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja (2005.) koja podcrtava ulogu DKC-a u stvaranju održivog sustava upravljanja kulturom
- Odluka (EU) 2017/864 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskoj godini kulturne baštine koja navodi promicanje inovativnih modela participativnog upravljanja kulturnom baštinom
- Zaključci Vijeća Europske unije o participativnom upravljanju kulturnom baštinom (2014.) koji prepoznaju da participacija potiče održivost i socijalnu koheziju
- Smjernice za lokalni razvoj pod vodstvom zajednice namijenjene lokalnim sudionicima (Europska komisija, 2014.)

¹ Upute za prijavitelje, *Kultura u centru – potpora razvoju javno-civilnog partnerstva*; Ministarstvo kulture

Na nacionalnoj razini referentni dokumenti su:

- Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011. - 2015.
- **Strateški plan Ministarstva kulture 2016. - 2018.;** Opći cilj 1. Razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, proizvodnje i javne komunikacije; Posebni cilj 1.1. Potpora umjetničkom stvaralaštvu, poduzetništvu i participaciji u kulturi kroz mjeru 1.1.3. Razvoj kulturne infrastrukture i participacije u kulturnom životu i mjeru 1.1.8. Projekt razvoja društveno-kulturnih centara

Lokalni je dokument **Strategija razvoja kulture Grada Dubrovnika 2015.- 2025.** u kojem se ljetnikovci smatraju prioritetnom kulturnom baštinom za obnovu.

2.1 ANALIZA PROBLEMA

Rijeka dubrovačka obuhvaća šire područje toka rijeke Omble te je najveće prigradsko naseljeno područje grada Dubrovnika koje je podijeljeno na dva gradska kotara: Komolac i Mokošicu. Rijeci dubrovačkoj pripadaju naseljena mjesta: Čajkovići, Čajkovica, Knežica, Donje Obuljeno, Gornje Obuljeno, Komolac, Mokošica, Nova Mokošica, Petrovo Selo, Pobrežje, Prijedor, Rožat, Sustjepan i Šumet. Stanovnici Rijeke dubrovačke čine otprilike ¼ stanovništva grada Dubrovnika. Identificirani problem, kojem se pristupa ovim dokumentom, jest razvoj područja Rijeke dubrovačke u kontekstu problema **nepostojanja prostora za društveno-kulturni sadržaj kao jednog od ključnih faktora za funkcionalnost sredine konstruirane prema potrebama zajednice.** Na identificirani problem odgovorilo se generalnim urbanističkim planom: ljetnikovcu Gučetić određena je javno-društvena namjena (Donje Obuljeno 10). U skladu s time **ljetnikovcu Gučetić namijenjena je funkcija društveno-kulturnog centra**, dijelom posvećenog liku i djelu poznatog matematičara, astronoma, geodeta, fizičara, filozofa i isusovca Ruđera Boškovića, ličnosti od povijesnoga značaja za grad Dubrovnik. Promišljajući o opstojnosti nove namjene ljetnikovca, radna skupina za razradu plana revitalizacije identificirala je **3 problema:**

1. visoke troškove obnove prostora
2. financijsku održivost prostora nakon obnove
3. nedovoljan broj aktera za uspostavu uspješnog i dinamičnog prostora

1. Visoki troškovi obnove prostora potencijalan su problem na koji su ukazali članovi radne skupine, što zbog nefleksibilnosti obnove s obzirom na kategorizaciju objekta kao kulturnog dobra, što zbog visokih troškova obnove (samim time i visokih troškova održavanja), a ukazuju na potrebu osiguravanja različitih izvora financiranja za veći dio obnove te potrebu donošenja plana kojim će se utvrditi način generiranja prihoda nakon obnove koristeći se obnovljenim prostorom. Također, potrebno je maksimalno prilagođivanje elemenata obnove kasnijim troškovima održavanja, koliko je to moguće.

Prostor u ljetnikovcu Gučetić koji bi mogao generirati prihod, tj. koji bi se

mogao komercijalizirati jest prostor orsana. Profit od najma orsana usmjerio bi se na troškove hladnog pogona i ulaganja u materijalne potrebe te neophodne intervencije u prostoru (npr. oprema za održavanje prostora, popravci, dodatni građevinski zahvati i sl.). Uzimajući u obzir neophodnost komercijalizacije, radna je skupina zaključila kako je potrebno osigurati najam orsana koji će biti konceptualno usklađen s namjenom centra. Prema informacijama UO za gospodarenje gradskom imovinom u raspis samog natječaja za najam prostora moguće je unijeti, osim kriterija ponude s najvišim iznosom, i ostale specifične kriterije koji bi nadopunjavali kriterij cijene (čl. 6, str. 8 Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora NN 125/11 i 64/15). Stoga se predlaže da se konceptualna usklađenost iznajmljenog orsana s prostorom DKC-a osigura pravilnikom o poželjnim djelatnostima i načinu suradnje zakupca s korisnicima DKC-a i Dubrovačkom baštinom d. o. o. (za koju je kasnije iz teksta vidljivo da će izgledno biti dio upravljačke strukture društveno–kulturnog centra), koji će biti nadopuna natječaju za najam. Predlaže se da prijedlog pravilnika donese novoosnovano povjerenstvo sastavljeno od predstavnika Grada Dubrovnika (UO za gospodarenje gradskom imovinom), predstavnika trgovačkog društva Dubrovačka baština d. o. o., dva predstavnika budućeg programskog vijeća spomeničkog kompleksa Lazaret (s obzirom na zajedničku funkciju dvaju prostora i jednaku potrebu za komercijalnim najmom) i jednog predstavnika s iskustvom rada u ugostiteljskim djelatnostima. Cilj je pravilnika odrediti način suradnje i komunikacije između korisnika DKC-a i zakupca orsana s namjerom postizanja optimalne usklađenosti te zajedničke suradnje u provedbi programa DKC-a, u skladu sa zakonskim okvirima. Dakle, kao jedan od prioriteta postavlja se harmonija njihova supostojanja.

2. Upitna financijska održivost prostora proizlazi iz funkcije centra čije bi aktivnosti većim dijelom trebale biti javne i besplatne za sve građane, dok bi se programi većim dijelom trebali financirati bespovratnim sredstvima iz različitih izvora financiranja. Moguće rješenje problema održavanja hladnog pogona i samog prostora nalazi se u ranije spomenutoj komercijalizaciji orsana. Program centra ne bi se trebao oslanjati isključivo na gradska sredstva što podrazumijeva da prijavitelji programa u DKC-u prije prijave na gradski natječaj osiguraju sredstva iz drugih izvora ili da su u procesu evaluacije već prijavljenih projekata. Međutim, odbijanje sredstava od drugih izvora financiranja ne bi smjelo ugroziti realizaciju osmišljenog programa prijavljenog na gradski natječaj za javne potrebe u kulturi.

3. Za vrijeme kandidature Grada Dubrovnika za Europsku prijestolnicu kulture 2020. u okviru projekta *Rijeka dubrovačka* provelo se mapiranje trenutnih aktera društveno–kulturno–zabavnog sadržaja na području Rijeke dubrovačke s ciljem identificiranja potencijalnih korisnika prostora. Mapiranje je pokazalo da postoji nezanemariva razina želje i zahtjeva stanovnika/aktera za stvaranje više društveno–kulturnih centara po principu *kvart – DKC* (npr. projekt društvenog prostora u Komolcu) što potencijalno ugrožava uspjeh DKC-a u Gučetiću (pitanje je treba li biti samo jedan DKC i je li moguće, ukoliko ih bude više, da svi „zažive“ programski i „prežive“ financijski).

Tijekom procesa razrade plana za revitalizaciju ljetnikovca Gučetić otvoren je i javni poziv za članove/ice radne skupine, a unaprijed prepoznati članovi/ice izravno su kontaktirani. Od ukupno 13 predviđenih članova radne

★ URBACT

skupine, iz različitih organizacija civilnog društva i institucija ključnih za razvoj DKC-a, njih četvero se aktivno uključilo, a veći dio radne skupine činila je gradska administracija. Poziv je bio otvoren i za građane/ke od kojih se dvoje odazvalo te povremeno sudjelovalo. Iz navedenog može se zaključiti ili manjak zainteresiranosti za rad na zajedničkom DKC-u i/ili općenito nisku kulturu uključivanja u slične, participativne procese.

Početna je ideja procesa revitalizacije ljetnikovca Gučetić bila ta da će prenamjena prostora biti tim uspješnija što je veća razina participacije civilnog društva i samih građana u procesu razrade plana revitalizacije uz potporu gradske administracije. S obzirom na manjak angažiranosti civilnog društva postala je upitna uspješna prenamjena prostora te je novi razvoj situacije ukazao i na novi problem: nepovjerenje gradske administracije u procese participativnog upravljanja, programiranja i participativnih procesa rada uopće.

Kako bi se definirali i dokapacitirali potencijalni korisnici prostora te razvila publika prema kojoj će programi biti usmjereni, potrebno je prostor ljetnikovca i prije obnove povremeno „oživljavati“ uključujući prostor ljetnikovca u različite projekte. Na taj način moguće je otkloniti manjak zainteresiranosti aktera te im ukazati na potencijal prostora i prednosti participativnih procesa. S obzirom na očekivanja da će se s obnovom prostora započeti najkasnije 2020., prijedlog je da se prije početka obnove prostor kontinuirano „oživljava“ sukladno sigurnosnim uvjetima (po izdavanju dozvole Konzervatorskog odjela u Dubrovniku). Za početak se predlaže da Grad Dubrovnik, kao inicijator, organizira trodnevno događanje u ljeto 2018. čijem će osmišljavanju doprinijeti okolno stanovništvo (participativno programiranje), a da se 2019. raspiše natječaj za organizacije civilnog društva za provedbu participativnog programa u vrtu ljetnikovca. Poželjno je također promovirati prostor ljetnikovca za različite primjerene upotrebe u drugim prilikama. Nakon određenih poticaja za organizaciju događaja u prostoru potrebno je izvršiti evaluaciju programskog sadržaja na temelju koje treba dalje djelovati u smjeru revitalizacije prostora i razvoja publike. Korištenje prostora prije njegove obnove treba biti u skladu s privremeno-povremenom dozvolom Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Kako bi se u budućem DKC-u zajamčila sigurna i kontinuirana upotreba prostora, poželjno je određeni dio budućeg prostora DKC-a koristiti za edukativno-znanstveni sadržaj, razvijen u suradnji s odgojno-obrazovnim institucijama na području Rijeke dubrovačke: OŠ Mokošica, dječjim vrtićima i stručnjacima. Posvećujući dio prostora edukaciji o liku i djelu poznatog znanstvenika Ruđera Boškovića te prezentaciji njegova života, dodatno se može osigurati financijska i programska održivost centra (npr. održavanje nastave u prostoru, radionice, školski izleti, studentski posjeti, stručni posjeti i sl.).

2.2 SWOT ANALIZA

Plan aktivnosti za revitalizaciju ljetnikovca Gučetić temelji se na analizi snaga, slabosti, prilika i prijetnji. Rezultati te analize prikazani su u narednoj tablici:

Snage	Slabosti
• lokacija (blizina OŠ Mokošica i vrtića) • sastav stanovništva (mlade obitelji) • nepostojanje društvenog sadržaja • ustanovljena potreba stanovništva za društvenim sadržajem • povijesni značaj • javno-društvena namjena definirana GUP-om • podrška radne skupine kroz URBACT mrežu <i>2nd Chance</i> • organizacija programa u Gučetiću 2016. i 2017. • URBACT - financiranje iz EU izvora • participativan proces donošenja Plana upravljanja kompleksom Lazaret • pokrenut proces izrade projektne dokumentacije • korištenje novih tehnologija za prezentaciju memorijalnog sadržaja	• zadatost povijesnog značaja ljetnikovca • nemogućnost parkinga • prometna cesta odmah ispred ulaza • privremena dozvola za organizaciju događanja u vrtu ljetnikovca (potrebno odobrenje za svako događanje)
Prilike	Prijetnje
• dostupnost EU fondova za obnovu kulturne baštine • integriranje u program turističke ponude Rijeke dubrovačke (pritom imajući u vidu financijsku održivost prostora) • komercijalizacija orsana - pritom imajući u vidu financijsku održivost hladnog pogona • povećanje interesa za proširenje programa; stvaranje novih udruga • otvaranje radnih mjesta	• promjene vlasti • integriranje u program turističke ponude Rijeke dubrovačke (u smislu dominacije turističkog sadržaja) • neprimjerena komercijalizacija orsana u smislu manjka harmonije između programskog i komercijalnog dijela prostora • preskupa obnova • financijska neodrživost (s obzirom na standarde obnove i održavanja) • opasnost od komercijalizacije • nizak broj trenutno identificiranih potencijalnih korisnika

2.3 MISIJA

Društveno-kulturni centar promiče ideju društvenog djelovanja i napretka te umrežavanja stanovništva. Društveno-kulturni centar mjesto je koje podržava društveno odgovorne oblike kulturnog, umjetničkog, znanstvenog i društvenog stvaralaštva, a koji čine prostor DKC-a dinamičnim prostorom Rijeke dubrovačke.

2.4 VIZIJA

Ljetnikovac Gučetić u Rijeci dubrovačkoj središte je društveno-kulturnog i zabavnog sadržaja te mjesto okupljanja građana gdje se različitim programima kontinuirano potiče razvoj zajednice. Prostor i sadržaj društveno-kulturnog centra djelomično je posvećen liku i djelu Ruđera Boškovića.

2.5 CILJEVI

Strateški cilj: osnovati društveno-kulturni centar kao održivu okosnicu sadržaja u ljetnikovcu Gučetić

Specifični cilj: osigurati uvjete za održivu upotrebu prostora

Cilj sveukupnog procesa radne skupine, koji je trajao 1,5 godinu s ukupno 12 sastanaka, a čiji je glavni output upravo ovaj dokument, jest obraditi dovoljan broj relevantnih faktora za uspješnu revitalizaciju ljetnikovca Gučetić kao društveno-kulturnog središta Rijeke dubrovačke i memorijalnog centra posvećenog Ruđeru Boškoviću, odnosno precizirati akcije potrebne za uspješno dostizanje navedenog strateškog cilja.

Navedeni ciljevi razrađeni su u mjere obuhvaćene planom aktivnosti za revitalizaciju ljetnikovca Gučetić koji je predstavljen u idućem poglavlju. Implementaciju plana moraju pratiti četiri faze sustava upravljanja:

1. planiranje
2. provedba
3. praćenje/vrednovanje provedbe
4. prilagođivanje

Upravljanje tijekom sve četiri faze osigurava kontinuirano poboljšanje i razvoj s ciljem zadovoljenja detektiranih potreba.

3. PRIJEDLOG PLANA AKTIVNOSTI

REVITALIZACIJE LJETNIKOVCA GUČETIĆ

STRATEŠKI CILJ: OSNOVATI DRUŠTVENO-KULTURNI CENTAR KAO ODRŽIVU OKOSNICU SADRŽAJA U LJETNIKOVCU GUČETIĆ					
SPECIFIČNI CILJ: Osigurati uvjete za održivu upotrebu ljetnikovca poslije obnove					
Rezultati	Aktivnosti	Nositelji	Projekcija potrebnih sredstava	Razdoblje provedbe	Pokazatelji
1. Ljetnikovac Gučetić se kontinuirano „oživljava“ testiranjem budućih aktivnosti centra	1.1. Organizirati i realizirati trodnevni program u vrtu ljetnikovca	Grad Dubrovnik - UO za kulturu i baštinu; DURA; TZ;	60.000,00 HRK	2018.	dogadjaj posjetilo minimalno 300 ljudi uključene minimalno 2 udruge i 2 ustanove u kulturi u program u Gučetiću
	1.2. Raspisati javni poziv za realizaciju trodnevnog programa u vrtu ljetnikovca	Grad Dubrovnik - UO za kulturu i baštinu i/ili UO za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo	120.000,00 HRK	2019.	javni poziv raspisan pristiglo minimalno 5 prijedloga za program
	1.3. Poticati događanja u vrtu ljetnikovca (sukladno odobrenju Konzervatorskog odjela u Dubrovniku)	DURA; Grad Dubrovnik - UO za kulturu i baštinu, UO za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo; TZ; DLJI	TBD	2018. i kontinuirano	minimalno jedna aktivnost godišnje organizirana u vrtu ljetnikovca – kao <i>spin off event</i> lokacija ljetnikovca uključena u program Zimskog festivala
	1.4. Redovno održavati vrt	Grad Dubrovnik Upravni odjel za komunalne djelatnosti i mjesnu samoupravu	19.200,00 HRK/ godišnje	2018. i kontinuirano	vrt uređen minimalno 2 puta godišnje prostor oko ljetnikovca (u vlasništvu Grada) uređen 2 puta godišnje
2. Pokrenut postupak za obnovu ljetnikovca Gučetić	2.1. Angažirati stručnjake za izradu projektne dokumentacije 2.2. Angažirati stručnjake za sadržajni prijedlog prostora 2.3. Izraditi aplikaciju za fondove EU 2.4. Predstaviti projekt	Grad Dubrovnik; Zavod za obnovu; DURA	2.500.000,00 HRK	2018. -2020.	Dobivena bespovratna sredstva za obnovu ljetnikovca započeta obnova
3. Postavljeni kriteriji za komercijalni najam	3.1. Osnovati povjerenstvo za prijedlog pravilnika o poželjnim djelatnostima i načinu suradnje 3.2. Donijeti pravilnik o poželjnim djelatnostima u prostoru i načinu suradnje 3.3. Izraditi kriterije natječaja za najam prostora	Grad Dubrovnik - UO za gospodarstvo gradskom imovinom i UO za kulturu i baštinu i UO za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo	0 HRK	2020.	pravilnik donesen doneseni kriteriji

4. Pokrenute aktivnosti društveno-kulturnog i memorijalnog centra te osigurana implementacija participativnih načela upravljanja	4.1. Odabrati model upravljanja društveno-kulturnim i memorijalnim centrom te inkorporirati principe javno-civilnog partnerstva 4.2. Alocirati sredstva za program DKC-a u Gučetiću 4.3. Odrediti uvjete natječaja i raspisati natječaj i kriterije 4.4. Razviti i implementirati model uključivanja građana u procese planiranja i programiranja 4.5. Provoditi kontinuirane edukacije na temu participativnih procesa, participativnih umjetnički praksi i razvoja publike	Grad Dubrovnik, organizacije civilnog društva	TBD	2022. (tj. nakon završetka obnove) i kontinuirano	Povećan interes za realizacijom programa u DKC-u
---	--	---	-----	---	--

3.1 SKICA SADRŽAJA ZA PROSTOR I PROGRAM²

a) prostori društveno-kulturnog centra:

Rezultati ispitivanja društvenih i kulturnih potreba, spomenutog u poglavlju 1.2., ukazali su na visoku razinu zainteresiranosti potencijalne publike za sljedeće sadržaje:

1. ljetno kino
2. café-bar kao čitaonicu / knjiški klub i sl.
3. prostor za različite edukativne i kreativne radionice i predavanja
4. javni vrt (urban gardening)
5. rekreativne aktivnosti (npr. igraonicu, pilates i sl.)
6. muzejski postav
7. tematske večeri
8. kazališne i glazbene izvedbe

Vrt se sastoji od deset odvojenih prostora. Preporuka je da se u vrtu osigura prostor za postavljanje ljetnog kina i bine.

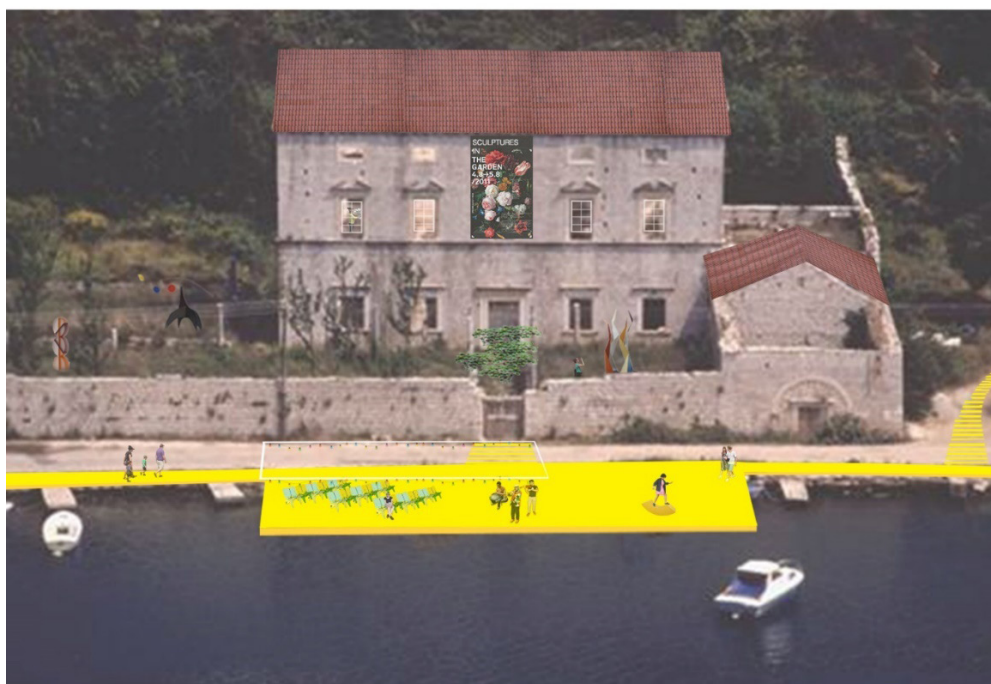
Potrebno je voditi računa i o upotrebi prostora koji je u vlasništvu Grada Dubrovnika, a nalazi se **izvan zidova vrta**.

Za navedeni prostor predlaže se sljedeće:

- da se manji dio vanjskog dijela stavi u funkciju vanjskog prostora ugostiteljskog objekta (u harmoniji sa zelenim površinama)
- da se većina zelenih površina zadrži i nadogradi
- da se određeni dio prostora upotrijebi za dječje igralište
- potrebno je također osigurati i do 10 parkirnih mjesta te adekvatan prilaz s mora* (vidi str. 19)

Rezultat promišljanja ljetnikovca Gučetić kao društveno-kulturnog centra u okviru međunarodne arhitektonsko-urbanističke radionice *Overbooking the city*:³

Ljetnikovac Gučetić, Donje Obuljeno 10

**Tijekom rada radne skupine zaključeno je da se ključnom investicijom koja prati obnovu ljetnikovca treba smatrati i izgradnja adekvatnog pristaništa i mjesta okupljanja ispred ljetnikovca.*

b) prostor posvećen liku i djelu Ruđera Boškovića

Predstavljanje eksponata vezanih za Ruđera Boškovića (multimedijalno):

1. klasična šetnja od eksponata do eksponata
2. audioprikaz (slušanje sadržaja vezanog uz opće informacije iz sve-

³ Organizacija: Urban Transcripts, London i Placa, Dubrovnik
mentori: Jasmina Bašić, Yasmina Juan
autori: Sara Helmy, Boro Petkovski, Jadranka Šić

opće situacije toga doba, života R. Boškovića, političkih, znanstvenih, crkvenih sudionika događaja dotičnog razdoblja) koji bi sadržavao kraću i dulju verziju na više jezika

3. kompjutorski prikaz eksponata s audio, video i tekstualnim prikazom

Preporuka je da memorijalni dio centra, posvećen Ruđeru Boškoviću, bude ravnomjerno zastupljen, prostorno i programski, u odnosu na aktivnosti društveno-kulturnog centra.

3.2 POTENCIJALNA PUBLIKA

Središnja ciljna skupina korisnika programa društveno-kulturnog centra u ljetnikovcu Gučetić jest **stanovništvo Rijeke dubrovačke**.

Dodatno, društveno-kulturni centar i memorijalni centar u ljetnikovcu Gučetić dio je potencijalne turističke trase ljetnikovaca Rijeke dubrovačke (koja je dio strategije gradske vlasti s ciljem rasterećivanja gradske jezgre) čime se sadržaj ljetnikovca Gučetić otvara specifičnom profilu potencijalne publike, a koja je različita od lokalne publike iz neposrednog okruženja. Naime, temeljno obilježje društveno-kulturnog centra jest okrenutost lokalnoj zajednici, stoga se strategije planiranja programa trebaju usmjeriti na podizanje umjetničkih, kulturnih i intelektualnih kapaciteta zajednice, uključujući i turističke **posjetitelje**, ali ne i primarno baveći se njima.

4. PRIMJERI SLIČNE PRAKSE

Kako bi se odredila što bolja namjena i osigurao primjeren plan revitalizacije ljetnikovca Gučetić, analizirani su strani i domaći primjeri slične prakse.

4.1 STRANI PRIMJERI PRAKSE

Sedamnaestostoljetna Villa Benzi-Zecchini u Caeranu di San Marco blizu Trevisa obnovljena je 1993. s ciljem organizacije vile kao kulturnog središta mjesta. Osim vile obnovljen je čitav kompleks koji se sastoji od okolnog parka, staje i žitnice pretvorene u auditorij. Kompleks je u vlasništvu Grada Trevisa koji ga je dao na koncesionarsko upravljanje neprofitnoj Zakladi Vi-

lla Benzi-Zecchini s ciljem promicanja obrazovnih i kulturnih aktivnosti kako bi se potaknula javnost, a prvenstveno lokalno stanovništvo, na korištenje i uživanje povijesne nekretnine i cijelog kompleksa kao javnog dobra. Zaklada organizira kulturne aktivnosti (seminare, konferencije, okrugle stolove, rasprave, izložbe...), rekreativne aktivnosti (kazališne i glazbene izvedbe, filmske projekcije, različita zabavna događanja za starije, djecu...) te društvene aktivnosti (susreti, zabave i druženja u sklopu festivala ili manifestacija...). Zaklada se financira iz financijskih sredstava osnivačkog društva (gradsko vijeće), različitih godišnjih dodataka osnivačkog društva ili vanjskih partnera (javna tijela, udruge, privatne osobe) te fondova. Upravljačku strukturu čine Upravni odbor, vanjski partneri, tajništvo i računovodstvo. Upravni odbor broji sedam članova od kojih je jedan gradonačelnik ili njegov predstavnik.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; uključivanje lokalne zajednice u korištenje kulturnog dobra; upravljanje se vrši putem neprofitne zaklade u čijem su upravnom odboru i predstavnici Grada.

Više: <http://www.villabenzizecchini.it/>

Georgetown Community Centre primjer je preoblikovanja plemićke kuće Lochvale u društveni odnosno kulturni centar lokalne zajednice Georgetownea u Škotskoj. Kuća Lochvale izgrađena je početkom 19. stoljeća kao glavno stambeno zdanje čitavog imanja, a sredinom 20. stoljeća služila je i kao dom za napuštenu djecu. Otkupljena je 1981. za potrebe multifunkcionalnog društvenog centra. Nakon opsežne obnove i nadogradnje Lochvalea, Georgetown Community Centre u svojim prostorima organizira i omogućuje korištenje prostora za različite društvene, sportske, kulturne i rekreativne aktivnosti. Tako u prostorima Centra djeluju brojni klubovi i društva, održavaju se sastanci, predavanja, predstave, tečajevi u organizaciji lokalnih i državnih institucija, ali i privatnih osoba i organizacija. U sklopu Centra nalazi se i *café-bar*, otvoren za javnost jednom tjedno, i kuhinja, koji se također mogu iznajmiti za različite manifestacije ili proslave. Georgetown Community Centre registriran je kao Scottish Charitable Incorporated Organisation, dakle neprofitna dobrotvorna udruga. Centrom upravlja Upravni odbor na volonterskoj bazi, a financira se vlastitim prihodima (prihodi iznajmljivanja prostorija i prihodi *café bara*), donacijama te akcijama za prikupljanje sredstava.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; organizacija prostora i sadržaja prema potrebama zajednice; upravljanje putem neprofitne udruge; financijska samoodrživost.

Više: <http://www.georgetowncommunitycentre.co.uk/>

Il Polo Educativo Librino (Edukativni park *Librino*) integrirani je projekt urbanog razvoja u Cataniji, proveden sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj. Projekt je započeo 2011. s ciljem restauracije bivše farme - Ville Fazio i pripadajućih sportskih terena smještenih u perifernoj četvrti Catanie te stvaranja društvenog centra namijenjenog prvenstveno okupljanju mladih. Otvoren je 2014., a uključuje prostore namijenjene mladima, ali i njihovim obiteljima kojima omogućuje sudjelovanje u društvenim, obrazovnim, rekreativnim i sportskim aktivnostima. Naime, sadrži prostorije za rekreativne

★ URBACT

aktivnosti kao što su dvorane za ples, prostorije za glazbene i likovne aktivnosti, sportske terene (košarka nogomet, tenis...) te multimedijalnu dvoranu i ostale multifunkcionalne prostorije. Organiziraju se i različite radionice, izložbe, tečajevi, turniri, rasprave, a cilj je stvoriti samoodrživo mjesto susreta mladih koje će služiti svim građanima i postati svojevrsni simbol grada. Projekt uključuje partnerstvo između privatnog i javnog sektora pa tako u njemu osim Grada Catania sudjeluju socijalne i neprofitne udruge te privatna poduzeća. Vila Fazio vlasništvo je Grada, a njeno upravljanje je povjereno Consorzio Sol.Co. Rete di Imprese Sociali Siciliane.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; revitalizacija gradske periferije; korištenje EU sredstava za stvaranje društvenog centra uz suradnju privatnih i javnih poduzeća (javno-privatno-civilno partnerstvo).

Više: <http://pololibrino.net-serv.it/>

Gradska vijećnica Battersea u Londonu izgrađena je 1893. prema projektu E. W. Mountforda. Gubitkom svoje administrativne funkcije 1974. vijećnica postaje novoosnovani Batterse Arts Centre, prvo pod upravom gradske četvrti, a od 1980. kao nezavisno kazalište pod vodstvom umjetničkog direktora. Tijekom 1980-ih unutrašnji prostor znatno je rekonstruiran kako bi omogućio novu (kazališnu) namjenu prostora, a 2006. pokrenut je projekt arhitektonskog preoblikovanja zgrade *BAC Playground Projects* kako bi ona u potpunosti odgovarala svim njenim korisnicima (posjetiteljima, umjetnicima, zaposlenicima). Battersea Arts Centre je registriran kao dobrotvorna organizacija za kazališne i izvedbene umjetnosti s misijom edukacije i uključivanja čitave zajednice u različite kreativne i umjetničke procese te razvoj i podupiranje umjetnosti općenito, a s posebnim naglaskom na teatar, glazbu i obrt. Tako Centar organizira mnoge programe, radionice, satove za djecu, obitelji i mlade, a isto tako služi i kao mjesto izvođenja i postavljanja različitih projekata i događanja (kazališnih, koncertnih, plesnih i dr.). U sklopu Centra nalazi se *café*-bar, a prostore centra moguće je i unajmiti za različite privatne potrebe i događanja. Rad Centra nadgleda Upravni odbor koji se sastoji od maksimalno dvadeset članova od kojih troje nominira Vijeće gradske četvrti Wandsworth Borough. Upravni odbor imenuje i izvršnog umjetničkog direktora koji upravlja organizacijom Centra. Centar se financira većinom iz različitih dobrotvornih donacija te iz vlastitih prihoda (prihodi kazališta i ostalih aktivnosti Centra).

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; brojne aktivnosti namijenjene široj javnosti; nezavisna ustanova s predstavnicima gradske četvrti u upravljačkoj strukturi; upravljanje centrom povjereno je stručnoj osobi.

Više: https://www.bac.org.uk/content_category/3262/whats_on/whats_on

Klasicistička zgrada Midlan Bank u Eyu blizu Ipswicha bivša je HSBC banka izgrađena početkom 20. stoljeća, a 2013., nakon šest godina nekorištenja, preoblikovana je u društveno-umjetnički centar **The Bank Eye**. Usmjeren je na promoviranje kreativnosti i različitih oblika umjetnosti u lokalnoj zajednici te organizira različita događanja, tečajeve (npr. stranih jezika, masaže), radionice, izložbe i koncerte. Glavni dio Centra ujedno je i *café*-bar, a u neka-

dašnjem trezoru banke danas je podzemni studio za snimanje koji služi i za projekcije za potrebe izložbi, a moguće ga je i unajmiti za vlastite potrebe. Centrom upravlja neprofitna organizacija Eyes Open Cic (Community Interest Company), a vode je volonteri.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; brojne aktivnosti namijenjene široj javnosti; revitalizacija ruralnog područja; upravljanje centrom povjereno je volonterima.

Više: <http://www.thebankeye.org/>

Stirchley Baths u Birminghamu edvardijansko je kupalište izgrađeno 1910. Funkciju kupališta, odnosno bazena Stirchley Baths zadržalo je do 1988. kada je zatvoreno zbog nedostataka sredstava za obnovu. Nakon opsežne rekonstrukcije 2015. Stirchley Baths ponovno je otvoren kao multifunkcionalni društveni centar. Društveni centar u svojim prostorima organizira brojne aktivnosti, a sam prostor centra Stirchley Baths uključuje veliku dvoranu, *café*-bar te prostorije koje mogu biti korištene za različite namjene (sastanci, kino...). Tako se u Centru odvijaju mnogi tjedni programi kao što su joga, pilates, zumba, književni klub, povijesni klub, grupa potpore za žene i dr. Osim društveno-rekreativnih programa Stirchley Baths organizira i ugošćuje različita društveno-kulturna događanja kao što su umjetnički performansi, Bournville Book Fest ili Birmingham Heritage Week & Heritage Open Days. Društveni centar Stirchley Baths u vlasništvu je gradskog vijeća Birminghama, a organizacija i upravljanje centrom odvija se pod vodstvom kulturnog menadžera, kojeg postavlja Selly Oak District te uz pomoć volontera.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; brojne aktivnosti namijenjene široj javnosti; upravljanje centrom povjereno je stručnoj osobi.

Više: <http://stirchleybaths.org/>

Centro cultural Montemorhoso Kulturunea gradski je kulturni centar, a nalazi se u starom gradu Vitoria-Gasteiz, u renesansnoj palači iz 16. stoljeća. Palača je podzemnim hodnikom spojena s cisternom za vodu iz 1885. Prostori zgrade su u najmu kao uredski odnosno dokumentacijski prostori, odnosno imaju multifunkcionalnu namjenu, pa se u njima održavaju tečajevi, seminari, radionice, izložbe i kino predstave. Pored toga, zgrada posjeduje i izložbeni prostor od 2823 kvadratnih metara kao i vrt od 1588 kvadratnih metara za javnu uporabu. Centar nastoji ojačati veze sa zajednicom, pa nudi najam prostora za koje je potrebna rezervacija, a na raspolaganju je nekoliko dvorana. U sklopu Centra su i restoran i *café*-bar. Posjeti Centru mogući su i organizirano te se ne naplaćuju, a većina se ostalih aktivnosti naplaćuje.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: društveno-kulturna namjena; brojne aktivnosti namijenjene široj javnosti; mogućnost najma prostora; jačanje veze sa zajednicom.

Više: http://www.montehermoso.net/pagina.php?m1=2&m2=137&id_p=1933&temp=_temp

★ URBACT

4.2 DOMAĆI PRIMJERI PRAKSE

Memorijalni centar Faust Vrančić u Prvić Luci na otoku Prvić otvoren je 2012. Centar se nalazi u novoizgrađenom objektu te djeluje kao ustanova u vlasništvu Grada Vodica. Inicijativa za otvaranje centra krenula je od lokalne zajednice kako bi javnost mogla upoznati život i djela Fausta Vrančića, čovjeka kojeg svijet danas najviše pamti kao izumitelja Homo Volansa - letećeg čovjeka. Centar predstavlja zbirku modela njegovih izuma te njegova najznačajnija pisana djela, a posjeduje i multimedijalne displeje s edukativnim igrama namijenjenim najmlađima. Izgradnja projekta financirana je gradskim, nacionalnim te europskim sredstvima. Centar ima dva zaposlenika, a financira se pretežito gradskim sredstvima (cca 80%) te zaradom od ulaznica i najma komercijalnih prostora. Posjetitelji Centra većinski su turisti (oko 6000 posjetitelja) koji su fokusirani na tri ljetna mjeseca, a ostatak godine to su uglavnom škole.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: namjena memorijalnog centra; domaća publika i turisti; javni osnivač i vlasništvo, mješovito iako pretežito javno financiranje; upravljanje Centrom povjereno je stručnoj osobi.

Više: <http://www.mc-faustvrancic.com/>

Kulturni i znanstveni centar Milutin Milanković ustanova u kulturi u Dalju (Općina Erdut) čija djelatnost obuhvaća promicanje imena i djela Milutina Milankovića. Milutin Milanković rođen je u Dalju 1879., a bio je astronom, geofizičar, klimatolog, matematičar, inženjer pronalazač, doktor tehnike, sveučilišni profesor i književnik. Centar se bavi organiziranjem kulturno-umjetničkih manifestacija i izložbi; izdavanjem tiskovina, audio-vizualnih i promotivnih materijala; njegovanjem tradicijske baštine; poticanjem i promicanjem stvaralaštva u kulturi; organiziranjem kulturnih i znanstvenih skupova, savjetovanja, radionica, kolonija, predavanja, seminara i tribina; edukacijom i približavanjem informacijskih i komunikacijskih tehnologija korisnicima stanovnicima općine Erdut; promicanjem kulturnih vrijednosti i umjetničkih dosega općine Erdut putem međuopćinske i međunarodne suradnje; promicanjem održivog razvoja i kulture življenja kao kulture u najširem smislu te popularizacijom znanosti. Otvoren je 2009. u rodnoj kući Milutina Milankovića. U prizemlju je kuće uređena stalna postava izložbe o Milankovićevom životu i djelu te spomen-soba. Na katu je višenamjenska dvorana s pedeset mjesta, planirana informatička radionica i mala znanstvena radionica. U kući je i ekološki punkt s časopisima, knjigama i audio-vizualnom znanstvenom građom. Centar, dakle, ima dvojaku namjenu: memorijalnu (donji kat, posvećen Milutinu Milankoviću) i društveno-kulturnu (gornji kat). Organizirane društveno-kulturne aktivnosti tiču se raznih sadržaja kao što su predstavljanja knjiga, likovne kolonije, glazbene večeri, radionice, seminari i konferencije koji nisu nužno povezani s temom Milutina Milankovića, ali nastoje promovirati lokalnu kulturu i ljude. Memorijalni je postav, pak, uglavnom usmjeren na posjete škola (tematska stručna i znanstvena znanja, npr. škola astronomije), posjetitelje sa stručnim znanjima, ali i opću individualnu, odnosno grupnu publiku među kojom ima i turista.

Ovisno o godini, Centar godišnje posjeti 3000 - 5000 posjetitelja. S ciljem razvoja publike Centar nastoji uvesti sadržaje koji će privući novu, odnosno zadržati staru publiku, pa organizira razne radionice, godišnje manifestacije ili uvodi nove sadržaje (nabavljena tri teleskopa). Cijela je ulaznice simbolična (10 kn), no obogaćivanje Centra novim sadržajima moglo bi utjecati na povećanje iznosa. Osnivač je Centra Općina Erdut, a financira se pretežito iz javnih sredstava (npr. Općine, Ministarstva kulture, Ministarstva turizma, EU fondova, Poduzetničkog centra Općine Erdut). Centar trenutno nema zaposlenih osoba, a voditelj Centra radi na volonterskoj bazi što nije dugoročno održivo. Povremeno se na period od cca tri mjeseca iz javnog proračuna osiguravaju sredstva za tehničko osoblje (npr. spremačice, tehničare).

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: namjena memorijalno-znanstvenog, odnosno društveno-kulturnog centra; ustanova u kulturi; domaća publika i turisti; javni osnivač i vlasništvo; mješovito iako pretežito javno financiranje.

Više: <http://www.milutin-milankovic.com/kulturni-i-znanstveni-centar-milutin-milankovic/>

Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar javna je ustanova koja svojom djelatnošću čuva sjećanje na Domovinski rat i Bitku za Vukovar te spaja vukovarsku prošlost i budućnost. Centar podrazumijeva tri glavne te trinaest vezanih lokacija, upravlja njihovim održavanjem te čuva artefakte Domovinskog rata. Ustanova također uređuje i oprema mjesta sjećanja. Ciljana su skupina Centra turisti i škole. Kroz turistički segment organiziraju se individualni i grupni posjeti, pri čemu je moguće razgledati razne izložbe, simulaciju bojnog polja i izložke na otvorenom. U okviru školskog programa u Centru djeluje Škola mira i tolerancije koja učenike uči toleranciji i uvažavanju različitosti. Također, aktivnosti Centra vezane su uz školsku terensku nastavu. Centar surađuje i s ostalim udrugama, institucijama i ustanovama u Vukovaru.

Moguće usporedbe i smjernice za ljetnikovac Gučetić: namjena memorijalnog centra; javna ustanova; društvena uloga.

Više: <http://www.mcdrvu.hr/o-nama/>

★ URBACT

5. PRIJEDLOG KRITERIJA ZA TIP AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSU RAZVOJU DKC-A

S obzirom na predloženu namjenu ljetnikovca Gučetić koji spaja memori-jalne i društveno-kulturne elemente, a imajući u vidu i potrebu za njegovom financijskom održivošću, potrebno je osigurati da tipovi aktivnosti koji će se odvijati u prostorima ljetnikovca, bez obzira radi li se o komercijalnim ili nekomercijalnim, zadovolje kriterije koji su u skladu s njegovom osnovnom namjenom i koji mogu pomoći njegovoj revitalizaciji. **Strani primjeri prak-se pokazali su da se većina aktivnosti u ovakvim prostorima odnosi na organizaciju kulturnih i društvenih događanja uz memorijalne postav-e.** To podrazumijeva izložbe, filmske projekcije, organizaciju radionica, kazališne i glazbene izvedbe, različita zabavna događanja, susrete i druženja, seminare, konferencije i rasprave, moguće sportske aktivnosti. Memorijalni karakter ovog centra podrazumijeva izložbeni prostor, dok se njegova društveno-kulturna namjena može povezati s njegovom memorijalnom ulogom.

U skladu s Europskim referentnim okvirom za održive gradove (*European Reference Framework for Sustainable Cities*)⁴ buduće aktivnosti društve-no-kulturnog centra morale bi zadovoljiti sljedeće **opće** kriterije:

- poticanje i vrednovanje kulturne raznolikosti
- podršku i poticanje kulturno-umjetničke razmjene
- osiguravanje širokog, dostupnog i jednakog pristupa kulturnom i društvenom životu za sve.
- Pored toga, predlažu se i **specifični** kriteriji:
- holistički pristup određivanju tipa aktivnosti, što podrazumijeva da su sadržaji međusobno usklađeni
- sadržaji koji imaju optimalan omjer kvalitete i prihodovnog potenci-jala (ne sadržajima koji promoviraju nisku kulturnu vrijednost, a ima-ju visoki prihodovni potencijal!)
- sadržaji koji imaju potencijal privlačenja posjetitelja/konzumenata
- sadržaji koji doprinose vibrantnosti i dinamičnosti prostora ljetnikov-ca/gradske četvrti
- sadržaji koji doprinose kvaliteti života građana odnosno kvaliteti tu-rističkog iskustva
- sadržaji koji su cjenovno prihvatljivi građanima
- sadržaji koji pružaju doživljaje za građane/posjetitelje

Predloženi kriteriji tiču se jednako komercijalnih i nekomercijalnih sadržaja.

U smislu **turističke atraktivnosti**, ali i održivosti centra u njegovu **memorijalnom** aspektu, važno je zadovoljiti i sljedeće kriterije:

- povezivanje osnovnih i *spin-off* proizvoda (osobito suvenira), veza-nih usluga (npr. *café-bar*) s temom Ruđera Boškovića
- *spin-off* proizvodi koji odražavaju i promoviraju lokalnu/regionalnu/nacionalnu produkciju
- autohtonost i autentičnost proizvoda
- visoka dizajnerska izvedba proizvoda
- suvremenost i interaktivnost izložaka
- obrazovni karakter izložaka i programa
- organizirana, tematska, ugodna, zanimljiva, provokativna i jasna in-terpretacija izložaka

Za uspjeh revitalizacije centra važno je uključivanje lokalne zajednice u samo planiranje, postavljanje i provedbu aktivnosti u ljetnikovcu kako bi se osigurala izgradnja svijesti o njegovoj vrijednosti, uživanje građana u aktivnostima centra te, naposljetku, njegova promocija pri čemu sami građani imaju ulogu njegova „veleposlanika“.

Za same **kommercijske djelatnosti** potrebno je odrediti tip i sadržaj najma, a u praktičnom smislu i način dodjele najma. Kriteriji za aktivnosti komercijalne djelatnosti trebaju biti dostupni putem internetskih stranica Grada Dubrovnika, a preferiraju:

- privremenu, ugovorom definiranu duljinu najma
- **sadržaje koji su u skladu s osnovnom djelatnošću Centra i koji zadovoljavaju prethodno navedene opće i dodatne kriterije**
- način dodjele najma prema prethodno utvrđenim procedurama

6. PRIJEDLOG STRUKTURE UPRAVLJANJA DKC-OM U LJETNIKOVCU GUČETIĆ

Grad Dubrovnik osnovao je krajem 2009. javno trgovačko društvo pod nazivom Dubrovačka baština d. o. o. Prema Izjavi o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću Dubrovačka baština d. o. o. predmet poslovanja Društva sastoji se, između ostalog, i od obavljanja, djelatnosti poslovanja nekretninama. Društvo skrbi, upravlja i održava:

sve objekte kulturne i spomeničke baštine u vlasništvu Grada Dubrovnika; sve unutarnje i vanjske objekte u vlasništvu ustanova u kulturi, osnivač kojih je Grad Dubrovnik, a u kojima se trajno ili povremeno održavaju kulturne, umjetničke, zabavne i ostale društvene aktivnosti i manifestacije; prostor i objekte Lazareta, tvrđavu Revelin i sve ljetnikovce Grada Dubrovnika; vanjske i unutrašnje dijelove zgrada i prostora kojima se koristi gradska uprava.

★URBACT

Temeljni ulog i kapital u cijelosti osigurava jedini osnivač s tim da se poslovni udjeli mogu dijeliti i prenositi. Organi Društva dubrovačka baština d. o. o. su:

- a) Skupština
- b) Nadzorni odbor
- c) Uprava

Skupštinu trenutno čini jedan član Društva dok se Nadzorni odbor sastoji od tri člana od kojih dvojicu bira Skupština društva, a jednoga imenuje Zaposleničko vijeće. Prema opsegu predviđenih djelatnosti i vrijednosti objekata koji bi trebali biti pod upravljačkom ovlasti ove tvrtke, Dubrovačka baština d. o. o. bi trebala biti dokapacitirana u upravljačkim strukturama kako bi zadovoljila načelo participacije u upravljanju, posebno kulturnom baštinom, ali i razinom potrebne ekspertize za upravljanje, skrb i održavanje nepokretnim kulturnim dobrima.⁵

Zaključkom Gradskog vijeća od 31. kolovoza 2017. i 1. rujna 2017. (KLASA: 612-08/15-01/04; URBROJ: 2117/01-09-17-13) donesena je odluka o povjerenju kompleksa Lazaret na upravljanje trgovačkom društvu Dubrovačka baština d. o. o. do 31. prosinca 2019. sukladno jednom od razmatranih prijedloga Savjeta spomeničkog kompleksa Lazaret. Za organizacijski ustroj kompleksa Lazaret zaključkom se također utvrđuje da je od općeg interesa za Grad Dubrovnik jer se na taj način štiti i promovira njegovo održivo korištenje kao kulturno-umjetničkog centra, a sve sukladno Planu upravljanja spomeničkim kompleksom Lazaret za razdoblje 2016. - 2020. Dubrovačka baština d. o. o. prema Izjavi o osnivanju također skrbi, upravlja i održava **sve ljetnikovce** u vlasništvu Grada Dubrovnika. Stoga se može zaključiti da je izgledno da će društveno-kulturnim i memorijalnim centrom u ljetnikovcu Gučetić upravljati isto trgovačko društvo.

Prijedlozi radne skupine za revitalizaciju ljetnikovca Gučetić koji se tiču upravljanja budućim društvenom kulturnim i memorijalnim centrom te prijedlozi za raspis Poziva za dostavu prijedloga programa DKC-a:

1. Osnivanje **jednogodišnjeg programskog vijeća** sastavljenog od predstavnika odabranog programa, koje će surađivati i komunicirati s programskim vijećem centra u Lazaretima (čije je osnivanje predloženo Planom upravljanja kompleksom Lazaret). Cilj je razvoj suradnje dvaju centara i jednako zastupljenu raznoliku ponudu društveno-kulturnog programa na užem i širem području Grada Dubrovnika.

Stajalište Grada Dubrovnika (u čijem je 100%-tom vlasništvu prostor ljetnikovca Gučetić) o pitanju korištenja prostora jest da se prostor nema intenciju otvoriti stalnim korisnicima (koji u određenom razdoblju, dužem od godine, imaju pravo provoditi svoj program), već da će se prostor do daljnjega otvarati za jednogodišnje programe. **Prednosti** ovakvog pristupa su raznolikost programa, mogućnost evaluacije realiziranih programa za buduća planiranja i dinamičnost. **Nedostaci** ovakvog pristupa su manjak kontinuirane

⁵ Žuvela, A.; Jelinčić, D. A.; Tišma, S.; Šulić, V. 2015. *Plan upravljanja spomeničkim kompleksom Lazareti 2016. - 2020.* Institut za razvoj i međunarodne odnose. Zagreb.

interakcije između korisnika i realizatora programa te otežano financijsko planiranje, tj. osiguravanje sredstava za realizaciju programa iz različitih izvora financiranja.

2. Preporuka je da poziv na dostavu prijedloga programa u DKC-u bude namijenjen **suradničkim projektima** s više aktera koji nude sinergiju aktivnosti, a koji ne moraju nužno imati formaliziranu zajedničku organizaciju/platforamu i sl., ali je nužno da je predloženi program usklađen i osmišljen zajednički te da jedan od partnera ima ulogu nositelja predloženog projekta i sporazum o suradnji s ostalim partnerima.

3. Grad Dubrovnika osigurao bi sredstva za trošak osoblja isključivo za zaposlenike koji se bave sadržajem vezanim za edukativno-znanstveni dio posvećen liku i djelu Ruđera Boškovića te za zaposlenike Dubrovačke baštine d. o. o.

★ URBACT

LITERATURA

Grujić, Nada. 1987. *Ljetnikovac K. Gučetića u Rijeci Dubrovačkoj (podloga, zamisao, izvedba)*. Institut za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Odjel za povijest umjetnosti. Zagreb.

Žuvela, A.; Jelinčić, D. A.; Tišma, S.; Šulić, V. 2015. *Plan upravljanja spomeničkim kompleksom Lazareti 2016. - 2020*. Institut za razvoj i međunarodne odnose. Zagreb.

KONTAKTI

Projekt Manager

Svjetlana Šimunović, viša stručna suradnica za lokalni razvoj i fondove Europske unije

Kontakt broj: +38520640562

Email: ssimunovic@dura.hr

ULG koordinatorica

Jelena Brbora, viša stručna suradnica za lokalni razvoj i fondove Europske unije

Kontakt broj: +38520640553

Email: jbrbora@dura.hr

Član Urbact Local Group (ULG)

Davor Bušnja, dipl. ing. arh., stručni savjetnik; Placa - kolektiv za istraživanje o prostoru

Kontakt broj: +385992139888

E mail: davor.busnja@gmail.com

Članica Urbact Local Group (ULG)

Ana Hilje, privremena pročelnica Upravnog odjela za kulturu i baštinu

Kontakt broj: +38520638210

Email: ahilje@dubrovnik.hr

Direktorica Dubrovačke razvojne agencije DURA d.o.o.

Ana Marija Pilato

Kontakt broj: +38520640283

Email: apilato@dura.hr

Privremena pročelnica UO za europske fondove, regionalnu i međunarodnu suradnju

Zrinka Raguž

Kontakt broj: +38520351751

Email: zrinkaraguz@dubrovnik.hr

★ URBACT

DURA
Razvojna agencija Grada Dubrovnika
City of Dubrovnik Development Agency

**GRAD
DUBROVNIK**

